COVID-19 TESTAUS RAJANYLITYSTEN TERVEYSTURVALLISUUDEN TOTEUTTAMISEKSI

Sosiaali- ja terveysministeriö päivitti testausstrategian 19.8.2020 jonka perusteella testauskapasiteettia nostetaan 20 000 näytteeseen vuorokaudessa syksyn 2020 aikana. Osana terveysturvallisuus rajoilla –kokonaisuutta on esitetty mallia, jossa maahantulijan 14 vrk:n karanteeniaikaa voidaan lyhentää kahdella testauksessa (ennakkotesti ennen maahantuloa + 3 vrk maahantulon jälkeinen testi), samalla varmistaen terveysturvallisen maahantulon.

Rajanliikenteen kahden testauksen malli tulee edellyttämään testauskapasiteetin nostoa entisestään, jotta matkustuksen raja-arvon ylittävien maiden 3 vrk maahantulosta vaadittava testaus voidaan toteuttaa. Tämä edellyttää lisäystä näytteenoton henkilöstöön ja välineisiin, PCR-analyysikapasiteettiin sekä laboratorioanalytiikan tarvikkeisiin (mm. reagenssit). Lisäksi on mahdollistettava näytteenoton sähköinen ajanvaraus ja varmistettava viiveetön vastauksen ilmoittaminen ja mahdollinen 14 vrk karanteenin päättäminen, jotta kokonaisprosessi on sujuva ja virheetön. Merkittävin osa kapasiteetin käytöstä kohdentuu Uudellemaalle.

HUS on tehnyt aiesopimuksen koronavirustestauslinjaston vuokraamisesta rajoilla tapahtuvaan testaukseen, jonka kapasiteetti olisi 10 000 näytettä / vrk. Lisäksi HUS ja muut suuret laboratoriot tulevat nostamaan olemassa olevaa kapasiteettia entisestään, jolloin loppusyksystä kansallinen testauskapasiteetti koronaviruksen PCR-testeihin nousee yli 30 000 näytteeseen vuorokaudessa. Kansallinen testausstrategia on tässä yhteydessä päivitettävä niin, että kapasiteetti kohdennetaan mahdollisimman vaikuttavasti.

Siirtymäkaudella rajapisteillä toteutettavien testausten merkitys tulee korostumaan terveysturvallisuuden näkökulmasta, ennen kuin lopullinen kahden testauksen malli otetaan käyttöön. Teoreettisen kapasiteetin täysimääräistä käyttöä rajoilla voi rajoittaa henkilöstön tai materiaalien riittävyys. Tämä edellyttää siirtymäkaudella testauskriteereiden ensisijaista kohdentamista riskiarvioon perustuen erityisesti sellaisiin kohteisiin ja tapauksiin, joissa tartuntatautiasiantuntijoiden arvion perusteella on suurin riski tartuntaketjujen syntymiseen ja jatkotartuntojen ilmenemiseen, vaarantamatta väestön tarkoituksen mukaista testiin pääsyä.

Hallitus on sitoutunut korvaamaan kunnille ja sairaanhoitopiireille testauksesta aiheutuneet kustannukset. Testaamisen kustannuksia tulee kasvattamaan sekä peruskapasiteetin nostaminen että rajanylitykseen liittyvän testaamisen lisäys. Testauskapasiteetin käytön tarve ja laajuus tulee liittymään sekä

epidemiatilanteen kehitykseen Suomessa ja muualla maailmalla että Suomeen suuntautuvan matkailun määrään. Laajan testauskapasiteetin käytön tarve tulee epidemian hoidossa vähenemään vähitellen vasta, kun väestö on pystytty rokottamaan virusta vastaan. On todennäköistä, että nyt esitettyjä matkustusturvallisuuden menettelytapoja joudutaan soveltamaan vuoden 2021 loppuun asti.

Testauksen kustannusten arvioidaan olevan 117 milj. euroa / kuukausi ja vuodessa 1,4 miljardia euroa. Laskentaperusteena normaalikapasiteetissa on käytetty 150 € / testi, mikä on aikaisemmista ja korkeammista arvioista (200 – 250 €) tarkentunut. Rajalla tapahtuvan testauksen kulut perustuvat HUSLabin ilmoittamiin kustannuksiin.

Laajan testauskapasiteetin kustannukset sisältävät sekä väestön testaamiseen käytetyn laajennetun kapasiteetin että rajoilla tapahtuvan testauksen ml. HUS:n investoima 10 000 näytteen päivälisäkapasiteetti. Alla olevassa taulukossa on tarkemmin eritelty kuluerät kuukausitasolla.

Kululaji	Kustannus per kuukausi
Normaali testauskapasiteetti 20 000 / vrk (sis. koko ketjun)	90 milj. euroa
Rajalla tapahtuva testaus 10 000 / vrk (analyysitoiminta)	20 milj. euroa
Rajatestauksen muut shp ja kunnille korvattavat kulut	7 milj. euroa

Selvitettävät asiat (vastuu STM, Raja ja paikalliset tartuntatautiviranomaiset)

- 3 vrk testin ajanvaraus kansallisesti
- Ulkomaalaisten matkustajien 3 vrk testauksen toteutus
- Karanteeniin asettamisen prosessi rajanylityspisteillä
- Karanteenista vapautumisen sujuva prosessi 3 vrk negatiivisen testin jälkeen kustannuksineen